

5 Технічне забезпечення рекомендується оформити у вигляді схеми, що складається із окремих блоків технологічного процесу обробки даних,

6 Забезпечення архівування та зберігання даних

Ревізор у робочій документації повинен відобразити оцінку ряду можливостей використання комп'ютерного забезпечення, специфіка якого може суттєво вплинути на обсяг необхідних контрольних процедур

У всіх випадках контролюючи процедури слід проводити не з оригінальними файлами суб'єкта перевірки, а з копіями цих файлів, оскільки будь-які їхні зміни, що здійснюються ревизором, та можливе пошкодження не повинні впливати на дані системи комп'ютерної обробки даних

К.А.Варпій,

Чернівецький торговельно економічний інститут КНТЕУ,
м Чернівці

Внутрішньогосподарський контроль матеріальних запасів та його сучасний стан

У статті досліджується важливість формування та здійснення внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів на промислових підприємствах як однієї з функцій управління

In article is considered importance of the shaping and undertaking the internal checking material spare on enterprise of industry as one of the function of management

Внутрішньогосподарський контроль включає контрольні функції які є постійно діючою системою активного і оперативного спостереження за діяльністю підприємства і його об'єктів На швейних підприємствах система матеріального забезпечення і оперативного управління потребує надійної, достовірної і законної інформації, яка є важливою інформаційною базою контролю в системі управління

Підкреслюючи важливість і необхідність внутрішньогосподарського контролю, кілька авторів у своїх літературних джерелах обмежують процедури внутрішньогосподарського контролю тими, що виконуються в системі бухгалтерського обліку Разом з тим внутрішньогосподарський контроль не є тільки прерогативою бухгалтерського обліку а його контрольні функції здійснюються на всіх стадіях діяльності підприємства і, зокрема на всіх стадіях виробництва, руху і збереження матеріальних запасів Оперативність внутрішньогосподарського контролю багато в чому

залежить від дієвості функціональних відділів підприємства, що забезпечує системність контрольних процедур. Для визначення дієвого, ефективного внутрішньогосподарського контролю необхідне чітке обґрунтування його процедур, виходячи з потреб оперативного управління і своєчасного реагування на недоліки на підприємстві та своєчасного усунення цих недоліків і прорахунків. Це дасть змогу забезпечити надійність системи управління і обліку достовірною інформацією та здійснювати оперативне коригування відхилень від нормативних визначень у виробництві і уникнути появи можливих негативних явищ у подальшій діяльності.

Характерною особливістю всієї системи процедур внутрішньогосподарського контролю на підприємствах швейної промисловості є те, що він становить собою систему постійного активного спостереження і впливу на підвищення ефективності діяльності підприємства і його підрозділів за надходженням і збереженням матеріальних запасів, доцільністю і обґрунтованістю матеріальних затрат та використанням сировини і матеріалів на об'єктах в процесі виробництва. Внутрішньогосподарський контроль суттєво відрізняється від внутрішнього контролю на підприємстві, що регулюється стандартами державного фінансового контролю та заходами головного контрольно-ревізійного управління щодо реформування та підвищення ефективності контрольно-ревізійної роботи в міністерствах та інших контрольних органах, де створюються окремі підрозділи попереднього, поточного і наступного контролю. На відміну від внутрішньогосподарського контролю, під внутрішнім контролем трактується система організації і здійснення контрольних заходів, спрямованих на власну фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, що належать до сфери його управління.

У сучасних умовах внутрішньогосподарський контроль слід розглядати як механізм внутрішньогосподарського управління бізнесом, орієнтованого на ефективне використання матеріальних запасів. Це обґрунтовується тим, що внутрішньогосподарський контроль тісно пов'язаний з об'єктами зберігання і використання матеріальних запасів, витрат сировини на виробництві, застосування найбільш раціональних методів калькулювання на стадії як розробки нормативів, так і на стадії поточного і наступного використання сировини і матеріалів під час виробництва продукції. Для цього потрібно чітко визначити всю систему внутрішньогосподарського контролю на різних рівнях управління і залежно від періодичності процедур контролю на підприємстві, послідовності і етапів їх здійснення. Характерною

особливістю внутрішньогосподарського контролю є те, що він здійснюється безпосередньо на підприємствах всіма службами, що дає можливість своєчасно виявляти недоліки при здійсненні операцій з матеріальними запасами та завчасно вживати заходів щодо їх усунення.

Внутрішньогосподарський контроль займає важливе місце в системі економічного контролю. Професор М.В.Кужельний вважає, що внутрішньогосподарський контроль мають здійснювати всі структурні підрозділи підприємств. Але в практичній діяльності ця робота в низці випадків проводиться неорганізовано і неузгоджено, в зв'язку з тим кілька контрольних функцій дублюється і повторюється або використовуються несвоєчасно. Все це значною мірою стосується і до системи внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів. Практика свідчить, що в низці випадків на підприємствах система внутрішньогосподарського контролю ще не відпрацьована, відсутня чітка методика його проведення. Враховуючи ці недосконалості методики проведення контролю, доцільно в кожній галузі промисловості розробити типові положення, або рекомендації про систему внутрішньогосподарського контролю і методику його проведення. Це пояснюється тим, що в нашій державі фактично відсутня нормативна і правова база, яка б регламентувала систему внутрішньогосподарського контролю на підприємствах.

Аналізуючи погляди провідних економістів, система внутрішньогосподарського контролю повинна здійснюватись за такими напрямками:

- забезпечення збереження активів та раціонального використання матеріальних ресурсів;
- забезпечення законності та економічної доцільності здійснення господарських операцій;
- забезпечення достовірності фінансової звітності;
- виконання планів і завдань з випуску готової продукції;
- технічний контроль за якістю матеріальних запасів і продукції.

Для визначення концепції внутрішньогосподарського контролю на сучасному етапі необхідно визначити його економічну сутність, об'єкти, суб'єкти і методичні прийоми та обґрунтувати їх взаємодії. В зв'язку з цим перш за все буде необхідне уточнення цих понять внутрішньогосподарського контролю, що є важливою передумовою його удосконалення.

У провідних економістів нашої країни нема єдиного визначення об'єктів і суб'єктів внутрішньогосподарського

контролю. Тому при вирішенні практичних завдань контролю важливо теоретичне визначення об'єктів та суб'єктів внутрішньогосподарського контролю, що обґрунтовується в організаційній моделі внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів (табл. 1).

Таблиця 1

Організаційна модель об'єктів і суб'єктів
внутрішньогосподарського контролю

Об'єкти контролю (операції і процеси, що підлягають контролю)	Суб'єкти контролю (служби підприємства, посадові особи)					
	Бухгалтерська служба	Відділ постачання	Технологічний відділ	Працівники складів і цехів (за центрами відповідальнос ті)	Фінансово економічний відділ	Внутрішній аудит
1. Система постачання ТМЦ	+	+	+			
2. Виконання договорів і комерційних угод поставок матеріалів	+	+		+	+	
3. Кількісне та якісне прийняття ТМЦ	+	+	+	+		
4. Використання запасів сировини і матеріалів, їх нормування	+		+			+
5. Збереження матеріальних запасів	+			+		+
6. Операції, що пов'язані із надходженням, вибуттям і використанням виробничих запасів	+		+	+		+
7. Документування. Облік і звітність по ТМЦ	+			+		

Дослідження засвідчують, що питання об'єктів внутрішньогосподарського контролю визначаються в літературних джерелах неоднозначно, що обґрунтовує необхідність їх детального визначення. Одні спеціалісти об'єкти внутрішньогосподарського контролю визначають у межах об'єктів бухгалтерського обліку. Інші вважають, що поняття "об'єкт контролю" є значно ширшим і охоплює всі операції і процеси діяльності підприємства (табл. 2). Вважаємо, що не можна погодитись з таким трактуванням об'єктів внутрішньогосподарського контролю, які визначаються в системі бухгалтерського обліку. Тому що крім суто бухгалтерських об'єктів контролю є й інші об'єкти (наприклад, дії посадових осіб), які теж включаються в систему об'єктів внутрішньогосподарського контролю.

Кілька спеціалістів визначають об'єкти внутрішньогосподарського контролю як систему перевірки на рівні всіх служб на підприємстві. Підтримуючи цю точку визначення об'єктів внутрішньогосподарського контролю, вважаємо, що під об'єктами контролю трактується все те, на що спрямована контрольна діяльність суб'єктів контролю. Разом з тим варто зазначити, що об'єктом внутрішньогосподарського контролю виступає не підприємство взагалі, а його окремі види діяльності, окремі господарські операції і процеси, що здійснюються на окремих ділянках діяльності підприємства. При цьому в системі внутрішньогосподарського контролю значне місце займають операції, пов'язані з надходженням і рухом матеріальних запасів. Ці процедури контролю в системі управління на підприємстві можуть співпадати або не співпадати з об'єктами обліку. Отже, об'єкти внутрішньогосподарського контролю операцій з матеріальними запасами можуть бути як об'єктами контролю в системі бухгалтерського обліку і співпадати з об'єктами обліку, так і бути об'єктами контролю як функції управління. Під об'єктами контролю, які охоплені з допомогою бухгалтерського обліку, трактується предмети (матеріальні запаси), господарські процеси, дії посадових і матеріально відповідальних осіб, на яких спрямовані контрольні функції бухгалтерського обліку.

Таблиця 2

Визначення об'єктів внутрішньогосподарського контролю
у літературних джерелах

Зміст	Автор			
	С.А. Стуков	В.П. Суйц	М.В. Кужельний	Л.В. Нападівська
Об'єкти контролю – ресурси, процеси, результат	+	+		
Сукупність виробничих ресурсів, процес відтворення і його результат	+	+		
Об'єкти контролю, що охоплені бухгалтерським обліком, об'єкти контролю, як функції управління			+	+
Об'єктом контролю має стати система економічних методів впливу на колективи людей, а вже через них – на матеріально-речові моменти виробництва				+

Практика свідчить, що кожна господарська операція, яка відображає в бухгалтерському обліку рух матеріальних запасів, не може знаходитись поза увагою внутрішньогосподарського контролю. Отже, внутрішньогосподарському контролю підлягають

всі матеріальні запаси, які відображаються в бухгалтерському обліку, а також дії посадових та матеріально відповідальних осіб. Разом з тим варто зазначити, що об'єкти внутрішньогосподарського контролю не тільки пов'язані з системою бухгалтерського обліку, але також і з системою управління матеріальними запасами, які виходять за межі процедур бухгалтерського обліку.

Тому обґрунтованим є визначення академіка М.Г.Чумаченко, що "учет сам по себе не является контролем, учет – это отражение в соответствующем порядке всех происходящих процессов, что в совокупности образует информационную систему предприятия". Аналіз різних літературних джерел свідчить, що єдиної думки щодо визначення об'єктів внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів немає. У зв'язку з цим визначимо, що являють собою об'єкти внутрішньогосподарського контролю.

Дослідження підприємств швейної промисловості показують, що низка недоліків у системі внутрішньогосподарського контролю і його недостатня ефективність на практиці пов'язані з системою визначення відповідальності функціональних відділів і служб (як суб'єктів контролю) за виконання контрольних функцій. Практика свідчить, що суб'єктами внутрішньогосподарського контролю є працівники не тільки бухгалтерської служби, але й всієї системи управління на швейних підприємствах. Це означає, що суб'єктами внутрішньогосподарського контролю виступають всі працівники функціональних відділів і служб підприємства. Тобто суб'єктами внутрішньогосподарського контролю є особи та органи, які виконують контрольні функції і мають повноваження на здійснення контролю (в межах своєї компетенції). Дослідження суб'єктів внутрішньогосподарського контролю показує, що доцільно їх об'єднати за такими принципами:

- суб'єкти контролю, до функціональних обов'язків яких входить лише здійснення контрольної діяльності. Наприклад – аудитори, які входять до складу внутрішнього аудиту підприємства;

- суб'єкти контролю, до обов'язків яких входить як виконання контрольних, так і інших функцій. Сюди включають бухгалтерів підприємства, які здійснюють не тільки організацію і ведення обліку, а і контроль за законністю і доцільністю господарських операцій, збереженням і ефективним використанням матеріальних запасів;

- суб'єкти контролю, які виконують свої функціональні обов'язки та беруть участь у здійсненні внутрішньогосподарського

контролю.

Для обґрунтування економічної сутності, функцій та призначення внутрішньогосподарського контролю операцій з матеріальними запасами необхідно дослідити систему його класифікації, що має важливе значення для визначення сутності об'єктів внутрішньогосподарського контролю. Це дає можливість привести всю сукупність процедур внутрішньогосподарського контролю до впорядкованої системи, яка дає можливість скласти цілісне уявлення про об'єкт дослідження. В науковій літературі проблемам класифікації внутрішньогосподарського контролю приділяється значна увага, але єдиного підходу щодо визначення його класифікації немає. Розглядаючи зазначені наукові джерела, слід підкреслити, що окремі науковці класифікують внутрішньогосподарський контроль матеріальних запасів за такими ознаками, які наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Класифікація внутрішньогосподарського контролю

Ознака	Характеристика внутрішньогосподарського контролю
Складові контролю	Бухгалтерський контроль Внутрішній аудит Адміністративний контроль
Час проведення	Попередній Поточний Наступний
Виконавці контролю	Безпосередні виконавці - бухгалтери підприємства (внутрішньогосподарський бухгалтерський контроль) Виконавці - працівники служби бухгалтерського контролю або внутрішнього аудиту (внутрішньогосподарський контроль або внутрішній аудит) Виконавці - працівники різних ланок управління (адміністративний контроль)
Джерела контрольної інформації	Фактичні Документальні
Характер дії	Направляючий Фільтруючий
Ступінь охоплення об'єкта контролю	Загальний Локальний
Характер взаємовідносин між суб'єктами контролю	Односторонній Багатосторонній
Періодичність проведення	Безперервний Періодичний Епізодичний

Аналізуючи систему зазначених ознак і характеристики, що покладені в основу класифікації внутрішньогосподарського контролю операцій з матеріальними запасами, слід зазначити, що визначені критеріальні ознаки є обґрунтованими, але вони мають прикладний характер. Те саме стосується і класифікації контролю за характером взаємовідносин між суб'єктами контролю.

Взаємовідносини між суб'єктами і об'єктами контролю можуть бути односторонні або багатосторонні. В першому випадку - це відносини між посадовими особами, до обов'язків яких входить здійснення контролю за надходженням і рухом матеріальних запасів і виконавцями.

Значні дискусії ведуться щодо визначення класифікації внутрішньогосподарського контролю за джерелами контрольної інформації та їх поділу на документальний і фактичний. Документальним є такий контроль, який здійснюється на підставі документальних даних шляхом дослідження документів, де відображається надходження і рух матеріальних запасів.

Фактичний контроль матеріальних запасів проводиться за даними огляду об'єктів, що перевіряються. Такий контроль забезпечує найбільшу достовірність контрольних даних. Деякі автори вважають поділ контролю на документальний і фактичний необґрунтованим. Але ця класифікація найбільшою мірою обґрунтовує способи контролю.

Важливим напрямком класифікації внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів є визначення ознак за складовими частинами контролю. В сучасних умовах найефективнішою системою внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів є така система, що складається з таких елементів: бухгалтерський контроль, адміністративний контроль, внутрішній аудит.

У системі внутрішньогосподарського контролю найбільш складною і багатогранною його формою є бухгалтерський контроль матеріальних запасів. Здійснення бухгалтерського контролю відбувається з використанням контрольних функцій бухгалтерського обліку, які можна виділити в окрему групу методичних прийомів внутрішньогосподарського контролю.

Важливе значення має класифікація внутрішньогосподарського контролю за часом його проведення: попередній, поточний і наступний контроль операцій з матеріальними запасами.

Попередній контроль здійснюється до початку господарських операцій або дій. Основною його метою є забезпечення законного і найефективнішого спрямування господарських операцій з надходження і використання матеріальних запасів, а також дій посадових і матеріально відповідальних осіб. В основному характер попереднього контролю операцій з матеріальними запасами визначено в системі бухгалтерського обліку управління. Попередній контроль здійснюється на стадії до здійснення операцій, пов'язаних

зі збереженням і рухом матеріальних запасів, та на стадії розробки нормативів використання і витрачання виробничих запасів на об'єктах підприємства. Попередній контроль операцій з матеріальними запасами має свої особливості, які полягають у тому, що:

- попередній контроль здійснюється до початку визначення сутності і змісту майбутніх операцій. Він спрямований на попередження порушень, пов'язаних із надходженням і використанням матеріальних запасів;

- попередній внутрішньогосподарський контроль є наймасштабнішим за обсягом у межах, які обумовлюються обліком матеріальних запасів.

Поточний внутрішньогосподарський контроль має оперативний характер і здійснюється безпосередньо в процесі реалізації управлінських рішень. Такий контроль матеріальних запасів є засобом попередження, виявлення і усунення порушень, помилок у діяльності матеріально-відповідальних і посадових осіб. Завдяки особливостям прийомів і методів цього контролю матеріальних запасів він є найдієвішим способом контролю. Сфера застосування такого контролю бухгалтерською службою значно вужча і його застосування доцільне в тих випадках, коли інші види контролю не можуть забезпечити його дієвість.

Наступний внутрішньогосподарський контроль матеріальних запасів здійснюється на стадії, коли господарські операції вже відбулися. Значення наступного контролю матеріальних запасів зумовлене не тільки тим, що він допомагає виявити випадки порушення нормативних документів, розкрадання матеріальних запасів, але і тим, що в процесі його проведення мають розроблятися заходи щодо ліквідації виявлених порушень і зловживань та усунення причин, що їм сприяють.

За періодичністю проведення внутрішньогосподарський контроль матеріальних запасів можна поділити на безперервний, періодичний і епізодичний. До безперервного контролю можна віднести бухгалтерський та адміністративний контроль. Бухгалтерський облік за своїм характером охоплює всі операції і процеси та рух матеріальних запасів.

Враховуючи зазначені вище підходи щодо класифікації внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів вважаємо, що найбільш раціональною є його класифікація за часом проведення - попередній, поточний і наступний; за джерелами контрольної інформації - документальний і фактичний; а також за виконавцями контролю.

Дослідження показують, що система внутрішньогосподарського контролю в літературних джерелах майже не висвітлювалась. В останні роки в багатьох літературних джерелах почала розкриватись як система внутрішньогосподарського контролю, так і його сутність. При цьому особлива увага приділялась проблемам здійснення контрольних функцій бухгалтерського обліку. Так, у праці М.В.Кужельного визначені основні напрямки внутрішньогосподарського контролю. Поряд з цим кілька авторів значну увагу приділяють структурі внутрішньогосподарського контролю, але вони не повністю розкривають його сутність і призначення на сучасному етапі розвитку економіки. У праці А.А.Шпига внутрішньогосподарський контроль ототожнюється з бухгалтерським контролем, який повинен забезпечити доцільність фінансово-господарських операцій, який включає в себе адміністративний контроль і здійснюється керівниками всіх підрозділів підприємства. Така структура внутрішньогосподарського контролю відображена на рис. 1.

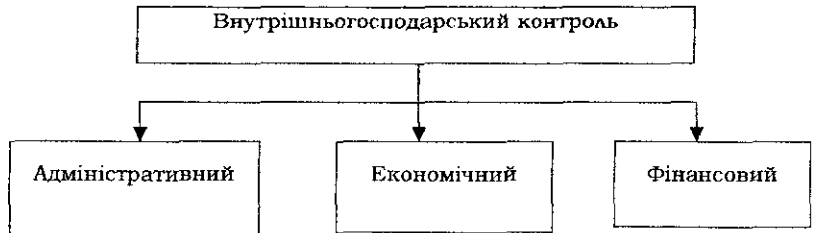

Рис. 1. Структура внутрішньогосподарського контролю

Незважаючи на те, що така модель поділу внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів є найбільш обґрунтованою, проте вона не розкриває його сутності. Якщо економічний і фінансовий контроль є складовими частинами загальної системи контролю, то адміністративний контроль треба розглядати повністю як один з елементів системи внутрішньогосподарського контролю. Це пояснюється тим, що об'єкти внутрішньогосподарського контролю не обмежуються рамками бухгалтерського обліку, а значно ширше його об'єктів. У зв'язку з цим варто підкреслити неправомірність трактувань деяких авторів, які обмежують систему внутрішньогосподарського контролю тільки процедурами бухгалтерського обліку.

Дослідження літературних джерел свідчить, що в більшості з них класифікація контролю здійснюється в основному в

спрощеному варіанті у вигляді класифікації за структурою (зокрема, на адміністративний, економічний і фінансовий контроль). Це залишає великий простір для суб'єктивізму, перешкоджає обґрунтованості теоретичного і практичного підходу щодо контролю та повноти існуючих форм і методів його здійснення. Вважасмо, що класифікація внутрішньогосподарського контролю має обґрунтовуватись на підставі реальної дійсності, відображати систему зв'язків між досліджуваними об'єктами і методичними прийомами контролю.

Аналіз поглядів відомих вчених і спеціалістів у галузі контролю та законодавчої бази стосовно суті і функцій внутрішньогосподарського контролю дає можливість з'ясувати, що визначення "адміністративний контроль" дається в основному у зарубіжній літературі, що не можна безпідставно переносити на вітчизняну систему внутрішньогосподарського контролю. Отже, немає ніякої підстави не брати до уваги визначення вітчизняних вчених щодо структури внутрішньогосподарського контролю. Вважається, що він є не адміністративним, а економічним, тобто фінансово-господарським. У зв'язку з цим обґрунтованішою є така модель внутрішньогосподарського контролю, в якій розкривається вся система його функціональних положень.

Для розкриття сутності бухгалтерського внутрішньогосподарського контролю варто розкрити його функції та методичні прийоми, які є неоднорідними як за метою, так і за способами їх досягнення.

Дослідження внутрішньогосподарського контролю щодо матеріальних запасів дали можливість обґрунтувати його основні функції, пов'язані з перевіркою законності і доцільності операцій з надходження і використання матеріальних запасів. Одним з важливих методичних прийомів є оптимальний розподіл контрольних функцій між працівниками бухгалтерії і матеріально відповідальними особами. Це включає: регламентацію контрольних функцій головного бухгалтера; доцільність передачі контрольних функцій з правом другого підпису; раціональний розподіл контрольних функцій між керівниками відділу матеріального постачання і безпосередніми виконавцями бухгалтерського контролю.

Порівняльна характеристика об'єктів, суб'єктів і процедур внутрішньогосподарського контролю і аудиту наведена в табл. 4.

Дослідження свідчить, що існують суттєві розбіжності у визначенні напрямків внутрішньогосподарського контролю (включаючи внутрішній аудит) та у визначенні його об'єктів,

суб'єктів та методів перевірки. Поряд з цим слід зазначити, що спільним для цих форм контролю є спрямованість його процедур відповідно до характеристики системи досліджень (економічних, організаційних і інформаційних аспектів дослідження), які знаходяться у сфері діяльності контролю. Дослідження системи внутрішньогосподарського контролю свідчить, що процедури його здійснення ніякими нормативними актами не визначені. Тому для підвищення ефективності внутрішньогосподарського контролю потрібно чітко визначити його правові аспекти, що дасть можливість працівникам підприємств і їх бухгалтерським службам самостійно вирішувати питання, пов'язані з процедурами внутрішньогосподарського контролю.

Таблиця 4

*Порівняння характеристик
внутрішньогосподарського контролю та аудиту*

Характеристика	Бухгалтерський контроль	Внутрішній аудит	Незалежний аудит
Мета проведення	Економічна доцільність здійснення господарських операцій	Усунення недоліків	Усунення недоліків
	Контроль збереження матеріальних запасів	Усунення зловживань	Обмеження зловживань
	Контроль за законністю, доцільністю та повнотою відображення господарських операцій	Встановлення законності і точності даних	Встановлення приблизної точності даних (з'ясування істини)
Становлення до гласності	Суворі конфіденційність	Суворі конфіденційність	Збереження професійної таємниці
Ініціатори проведення	Адміністрація і бухгалтерія підприємства	Адміністрація підприємства	Аудиторська фірма по вибору підприємства
Становлення до часу здійснення	Попередній, Поточний, Наступний	Поточний, Наступний	Наступний
Джерела фінансування	Фонд заробітної плати працівників бухгалтерії	Фонд заробітної плати служби внутрішнього аудиту	За рахунок суб'єкта, який перевіряється

На сьогодні в Україні відсутня повноцінна система законодавчих актів щодо організації внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів як на загальнодержавному рівні, так і на рівні окремих міністерств та відомств. У деяких законодавчих актах питання організації внутрішньогосподарського контролю частково висвітлені, проте цього явно недостатньо для вирішення питань організації і методики проведення внутрішньогосподарського контролю. Так, якщо питання, пов'язані з контролем збереження матеріальних запасів досить чітко

регламентовані Інструкцією з інвентаризації, то важливіші питання, пов'язані з нормуванням, лімітуванням і контролем витрат сировини і матеріалів чітко не регламентовані. Так, в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", внутрішньогосподарський контроль за суттю зводиться до бухгалтерського контролю. Зокрема, зазначається, що підприємство самостійно розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів.

Отже, згідно з зазначеним Законом, внутрішньогосподарський контроль має бути спрямований лише на перевірку господарських процесів та повноти їх відображення в обліку. Питання внутрішньогосподарського контролю за раціональним використанням запасів Законом не визначено, відсутня система нормативно-правового забезпечення, організації і процедур здійснення так званого адміністративного контролю.

Таким чином, слід зазначити, що, по суті відсутня система законодавчого забезпечення внутрішньогосподарського контролю, що значною мірою є об'єктивною причиною недоліків діючої практики внутрішньогосподарського контролю матеріальних запасів на підприємствах. Особливо це стосується контролю, надходження і використання матеріальних запасів. З метою підвищення ефективності і дієвості системи внутрішньогосподарського контролю необхідно розробити галузеві інструкції щодо організації і методів проведення внутрішньогосподарського контролю у виробничій сфері, де потрібно визначити завдання, об'єкти і суб'єкти контролю. Поряд з цим варто чітко визначити інформацію, час її обробки і передачі за призначенням.

Комплексне обстеження діючої практики внутрішньогосподарського контролю на підприємствах швейної промисловості області включає в себе як всю систему цього контролю, так і окремих питань, які найповніше розкривають сучасний стан внутрішньогосподарського контролю на підприємствах цієї галузі.

Розглядаючи всі аспекти, напрямки і процедури внутрішньогосподарського контролю можна зробити висновок, що він є важливою функцією управління (в тому числі матеріальними запасами), оскільки дозволяє надавати керівництву інформацію, яка зібрана на основі аналізу операцій, процесів та оцінки об'єктів, пов'язаних з перевіркою збереження і руху матеріальних запасів.